

BIJLAGE 2: ANALYSE EN MAATREGELEN 2016 HAARLEMMERLIEDE & SPAARNWOUDE

PROGNOSE TEKORT 2016 EN VERDER

De eerste prognose, gebaseerd op feitelijke betalingen in het eerste halfjaar 2016, laat voor Haarlemmerliede & Spaarnwoude een uitkeringslast zien van € 900.000 en baten (terugvordering en verhaal) van € 20.000. Ten opzichte van het BUIG-budget van € 787.000 betekent dit een tekort van € 93.000. Dit komt neer op 11,8 procent. Dit zou betekenen dat door Haarlemmerliede & Spaarnwoude opnieuw aanspraak op de Vangnetuitkering gemaakt kan worden. Opgemerkt wordt dat het een prognose betreft. De ervaring van vorig jaar leert dat de werkelijke cijfers nog kunnen wijzigen. De prognose voor 2017 (zoals opgenomen in de meerjarenbegroting) is een tekort van € 60.000 (7,5 procent) en voor 2018 een tekort van € 50.000 (6,2 procent).

ANALYSE TEKORTREDUCTIE IASZ 2016

In 2015 heeft stichting Stimulanz in opdracht van de IASZ een uitgebreide analyse gedaan in verband met het geprognosticeerde tekort. Dit heeft het plan 'tekortreductie IASZ 2015' opgeleverd (658476). De analyse en aanbevelingen uit het plan zijn nog steeds actueel. De IASZ kiest er voor om inzake 2016 geen nieuw onderzoek te laten doen, maar waar mogelijk voort te borduren op de acties en maatregelen die in 2015 zijn ingezet.

MAATREGELEN

Stimulanz concludeerde in 2015 dat de IASZ haar zaken goed voor elkaar heeft. Op veel terreinen doet de IASZ het beter dan vergelijkbare organisaties. Toch liggen er op onderdelen nog kansen. Stimulanz heeft de volgende adviezen gegeven:

1. Voer een nadere analyse uit op het bestand 'klanten met inkomsten uit arbeid' en bekijk op klantriveau in hoeverre uitbreiding van het aantal gewerkte uren aan de orde is.
2. Overweeg om parttime arbeid te stimuleren door een gedeelte van de inkomsten vrij te laten (niet in mindering te brengen op de uitkering).
3. Onderzoek of het hoge percentage tijdelijke ontheffingen van arbeidsverplichtingen wordt veroorzaakt door het aantal zak- en kleedgelders in de gemeenten.
4. Onderzoek of de ontvangsten uit terugvordering en verhaal kunnen worden verhoogd.

STAND VAN ZAKEN EN VERDER

Hieronder wordt enerzijds per advies aangegeven welke maatregelen zijn uitgevoerd en anderzijds welke van deze acties worden voortgezet dan wel uitgebreid in 2016 en verder.

Actie 1: Uitbreiding uren van klanten met inkomsten uit arbeid

In het werkproces is afgesproken dat klanten met parttime inkomsten altijd worden gestimuleerd om hun bestaande aantal uren uit te breiden. In de praktijk blijkt echter dat klanten urenuitbreiding lastig voor elkaar krijgen bij hun werkgever. Om deze reden is deze actie uitgebreid en is ook een project rond dit thema gestart in samenwerking met een re-integratiepartner. De re-integratiepartner zet zich in om urenuitbreiding te realiseren voor de klant, met als doel uitstroom uit de uitkering.

Actie 2: Stimulering parttime werk

Voor uitkeringsgerechtigden is het aantrekkelijker gemaakt om parttime werk te verrichten. Hiervoor is, naast de wettelijke termijn voor inkomstenvrijlating, een doorlopende gedeeltelijke inkomstenvrijlating ingevoerd (premie deeltijdarbeid). Dit is vastgelegd in de re-integratieverordening.

In 2016 wordt de inkomstenvrijlating bij parttime werk opnieuw bij de klanten onder de aandacht gebracht. Mede ook naar aanleiding van de uitkomsten van het medio 2016 gepresenteerde klanttevredenheidsonderzoek Participatiewet IASZ, waaruit blijkt dat deze regeling nog niet bij alle klanten bekend is. In het werkproces van de consulenten vormt informatie over de regeling vanaf 2016 structureel onderdeel van de informatieverstrekking aan klanten.

Actie 3: Analyse percentage ontheffingen

Er is een analyse uitgevoerd op het hoge percentage ontheffingen van de arbeidsverplichtingen (blijvend en tijdelijk). Hierbij is gekeken of zonder de aanwezigheid van zak- en kleedgelders het percentage ontheffingen vergelijkbaar is met andere gemeenten. Uit de analyse blijkt dat van de 542 bijstandsontvangers er 171 ontheven zijn (peildatum 13-06-2016). Dit is ongeveer 31 procent van het

totaal. Van het totaal aantal bijstandsonvangers verblijft het aantal van 31 in een inrichting (de 'zak- en kleedgelders'). Deze groep is in zijn geheel ontheven van de arbeidsverplichtingen. Wanneer deze groep buiten beschouwing wordt gelaten blijkt dat ongeveer 27 procent van het totaal aantal bijstandsgerechtigden is ontheven van de arbeidsverplichtingen. Het percentage zak- en kleedgelders is dus inderdaad van invloed op het hoge percentage ontheffingen, zei het in geringe mate.

Een aandeel van 27 procent ontheffingen is ten opzichte van referentiegemeenten nog steeds een hoog percentage. Hieruit kan echter niet worden geconcludeerd dat hier nog kansen liggen. Uitkeringsgerechtigden worden binnen de IASZ slechts ontheven van de arbeidsverplichtingen wanneer daar een gerechtvaardigde reden voor is. Vrijwel altijd wordt dit bepaald door een externe medisch deskundige, die de ontheffingen objectief vaststelt.

Mogelijk is er ook een verklaring te vinden voor het hoge aantal ontheffingen, in het percentage mensen van de beroepsbevolking dat een uitkering ontvangt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. In Haarlemmerliede & Spaarnwoude ontvangt slechts 1,8 procent van de beroepsbevolking een bijstandsuitkering. Ten opzichte van het landelijke percentage van vier procent is dit zeer gering. De volgende stelling is niet onwaarschijnlijk: 'hoe lager het percentage uitkeringsgerechtigden ten opzichte van de beroepsbevolking, hoe hoger het percentage uitkeringsgerechtigden met zwaardere problematiek'. Nader onderzoek hiernaar is interessant, maar uitvoering daarvan ligt meer op landelijk niveau.

Actie 4: onderzoek mogelijkheden verhoging ontvangsten uit terugvordering en verhaal

Er is onderzoek gedaan naar de vraag of het mogelijk is om de ontvangsten uit terugvordering en verhaal te verhogen. Uiteraard zonder hierbij de wettelijke regels en de menselijke maat uit het oog te verliezen. De IASZ voert al jaren een scherp incassobeleid. Op leningen wordt gedurende drie jaar naar draagkracht afgelost. Bij een bijstandsuitkering is dit bijvoorbeeld zes procent van de bijstandsnorm. Bij fraudevorderingen is dit bij een inkomen op bijstandsniveau tien procent van de bijstandsnorm gedurende vijf jaar.

De wettelijke regelgeving lijkt de mogelijkheid tot aflossing soms echter te bemoeilijken. Zo hebben mensen met een kostendelersnorm in de bijstand geen aflossingscapaciteit omdat hun norm al gelijk is of lager dan de beslagvrije voet. De conclusie is dat de IASZ alle vorderingen in beeld heeft en actief tracht alle debiteuren te bewegen tot aflossing. Dit kan soms door verrekening met de uitkering, soms door een minnelijke regeling en soms door het leggen van beslag.

Op dit moment vindt nog een automatiseringsslag plaats bij de debiteurenbewaking. Hierdoor kunnen debiteuren sneller worden aangesproken bij niet aflossen.